

Пікул О.В., магістр гр. МЕК-18

Науковий керівник: к.геогр.н., доц., Сапко О.Ю.

Одеський державний екологічний університет

ГЕОГРАФІЧНИЙ РОЗПОДІЛ МІНЕРАЛЬНИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ

В надрах України виявлено понад 20 тис. родовищ і рудопроявів з 95 видів корисних копалин, з яких близько 8 тис. родовищ мають промислове значення і обліковуються Державним балансом запасів. Близько 3 тис. родовищ освоєно промисловістю та на їх базі функціонують понад 2 тис. гірничовидобувних підприємств. За обсягом розвіданих запасів багатьох мінеральних ресурсів Україна належить до однієї з провідних країн світу.

Нафтогазовидобувні регіони України. У державному балансі України враховано 323 родовища запасів нафти, газу і газового конденсату. Основна їх кількість (191) зосереджена у Східному регіоні, 96 – у Західному, 36 – у Південному.

Карпатська нафтова область охоплює родовища Передкарпаття, Українські Карпати й Закарпаття. Найбільшими нафтовими родовищами є Долинське, Бориславське. Понад 80 % видобутих нафти і газу припадає на Дніпровсько-Донецьку нафтогазоносну область. Найбільшими нафтовими родовищами є Леляківське, Гнідинцівське, Глинсько-Розбишівське, Качанівське, Рибальське, Анастасіївське. Кримсько-Причорноморська нафтогазоносна область охоплює Причорноморську западину з Кримським півостровом, Азовське й Чорне моря. Перспективними на газ і нафту є глибинні ділянки земної кори та підводні надра Чорного і Азовського морів, райони Дніпровсько-Донецької западини (Сумська, Харківська та Луганська області).

Вуглевидобувні регіони. В Україні вугілля видобувається у трьох великих вугільних басейнах: Донецькому, Львівському, Волинському (кам'яне вугілля), а також Дніпровському буровугільному басейні. Донецький басейн концентрує 99 % загальних досліджених вугільних запасів держави. Порівняно невелика частка досліджених запасів бурого вугілля припадає на Закарпатський, Передкарпатський та Північноподільський (Придністровський) буровугільний райони.

Регіони розробки залізних і марганцевих руд (руд чорних металів). Основна частина залізних руд в Україні зосереджена у Криворізькому, Кременчуцькому, Білозерсько-Конкському басейнах, а також у

Керченському басейні та у Приазовському залізорудному районі. Білозерсько-Конкський басейн відрізняється особливо високою концентрацією багатих руд (залізистих і магнетитових кварцитів), частка яких перевищує 60 %. Марганцеві руди видобуваються у Нікопольському марганцеворудному басейні. Криворізький залізорудний басейн є одним із найбільших залізорудних басейнів світу, де основне промислове значення мають магнетитові й залізисті кварцити. Керченський залізорудний басейн об'єднує родовища солітових бурих залізняків. Геологи вважають, що перспективним на залізну руду є Азовське море.

Нікопольський марганцеворудний басейн є основною базою чорної металургії та охоплює Зеленодільське, Орджонікідзевське, Марганцівське й Токмацьке родовища.

Унікальні родовища титанових руд розробляються в Житомирській області. У межах Кіровоградського металогенічного регіону наявні рудопрояви вольфраму, апатиту, урану, вісмуту, танталу, ніобію, рідкоземельних елементів, золота. У Поліському міднорудному є мідь з домішками срібла, платини, золота. В Україні є декілька уранорудних районів (Кіровоградський, Центральноукраїнський з Ватутинським рудним полем, Побузький).

Регіони видобутку сірки, солей та фосфоритів. Основні родовища саморідної сірки розташовані у межах Львівської, а також частково Івано-Франківської областей. Родовища кам'яної (кухонної) солі розробляються в Донбасі (Артемівське, Слов'янське) і в Закарпатті (Солотвинське). Багаті на солі водойми Азово-Чорноморського узбережжя (затока Сиваш). Родовища калійних солей розташовані на території Львівської та Івано-Франківської областей (Калуш-Голинське, Стебницьке).

Родовища нерудної сировини для металургійної промисловості розвідані: магнезит у Запорізькій і Дніпропетровській областях, флюсові вапняки в Донецькій і Кримській областях, вогнетривки глини (Часів'ярське родовище), кварцити (Овруч), азбест (Побужжя, Приазов'я), тальк, пірофілітові сланці (Житомирська область), слюда, бентонітові глини (Черкаська область), барит (Закарпатська область), графіт (Завалівське родовище).

Україна багата на запаси цементної сировини та різноманітних будівельних матеріалів, серед яких важливими є родовища гранітів, лабрадоритів (Житомирська область).

Розвідано родовища дорогоцінного каміння (берилу, аметисту, бурштину, яшми, кристалю, моріону, мармурів). Перспективними для видобутку бурштину є Житомирська, Рівненська та Волинська області.

Значні поклади фосфоритів виявлено на Сумщині, Придніпровському Поділлі, півдні Волині.

Проблемним питанням мінерально-сировинної бази є те, що в багатьох випадках розвідані родовища не відповідають економічним умовам ринку. Актуальним залишається питання переоцінок їх наявного фонду. Поклади

залізних, марганцевих, а також уранових руд, що є головними та традиційними для України, належать до порівняно низькоякісних, а поклади вугілля характеризуються більш складними гірничо-геологічними умовами розробки, ніж в сусідніх країнах.